

B.700
IV
821

ACADEMIA ROMÂNĂ

COMEMORAREA

LUI

TUDOR VLADIMIRESCU

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
OLUJ - NAPOCA

CUVÂNTARE

DE

N. IORGA

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

EXTRAS DIN:
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE
Seria II. — Tom. XLI
DESBATERILE 1920 — 21

BUCUREȘTI
LIBRĂRIILE «CARTEA ROMÂNEASCĂ» ȘI PAVEL SURU
1922.

5873

Prețul ① leu 5.

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
OLUJ - NAPOCA

427263

Analele Societății Academice Române. — Seria I :

Tom. I—XI. — Sesiunile anilor 1867—1878.

Analele Academiei Române. — Seria II:

L. B.

Tom. I—X. — Desbaterile și memoriile Academiei în 1879—1888.

Indice alfabetic al volumelor din *Anale* pentru 1878—1888 2 —

Tom. XI—XX. — Desbaterile și memoriile Academiei în 1888—1898.

Indice alfabetic al volumelor din *Anale* pentru 1888—1898 2 —

Tom. XXI—XXX. — Desbaterile și Memoriile Academiei în 1898—1908.

Indice alfabetic al volumelor din *Anale* pentru 1898—1908 2 —

Tom. XXXI. — Desbaterile Academiei în 1908—9 5 —

• XXXI. — *Memoriile Secțiunii Istorice* 10 —

• XXXII. — Desbaterile Academiei în 1909—1910 5 —

• XXXII. — *Memoriile Secțiunii Istorice* 14 —

• XXXIII. — Desbaterile Academiei în 1910—1911 4 —

• XXXIII. — *Memoriile Secțiunii Istorice* 12 —

• XXXIV. — Desbaterile Academiei în 1911—1912. 4 —

• XXXIV. — *Memoriile Secțiunii Istorice*. 20 —

• XXXV. — Desbaterile Academiei în 1912—1913 5 —

• XXXV. — *Memoriile Secțiunii Istorice*. 8 —

Plângerea lui Ioan Sandu Sturza Vodă împotriva sudiților străini în Moldova, de N. Iorga —,20

Din ținuturile pierdute. Boieri și răzeși în Bucovina și Basarabia în cele dintâi decenii după anexare, de N. Iorga 1 —

Câteva știri nouă privitoare la Istoria Românilor, de N. Iorga —,30

Notele unui istoric cu privire la evenimentele din Balcani, de N. Iorga —,50

Două plângeri ale episcopului de Râmnic Galaction, de N. Iorga —,20

Versuri nouă ale lui Ienăchiță Văcărescu, de N. Iorga —,20

Barbu Știrbei ca educator, de N. Iorga —,20

Insemnătatea lucrărilor Comisiunii europene dela gurile Dunărei, 1856 la 1912, de Dimitrie A. Sturdza. I, II, III. 1856 la 1912 1,80

Patrahirul lui Alexandru cel Bun: Cel dintâiu chip de Domn român, de N. Iorga —,30

Ucraina moldovenească, de N. Iorga —,30

Monete inedite din orașele noastre pontice, de M. C. Sutz —,50

Condițiunile de politică generală în cari s'au întemeiat bisericile românești în veacurile XIV—XV, de N. Iorga —,30

Două tradiții istorice în Balcani: a Italiei și a Românilor, de N. Iorga —,20

Bătăliile dela Gwozdziec și Obertyn (1531), de I. Ursu —,50

Descoperiri nouă în Scythia minor, de V. Pârvan 2 —

Ideile de legi și de prevedere, de A. D. Xenopol —,20

Principele ardelean Acațiu Baresai și Mitropolitul Sava Brancovici, de Dr. Ioan Lupas 30 —

XVI. — Desbaterile Academiei în 1913—1914 5 —

XVI. — *Memoriile Secțiunii Istorice*. 20 —

Armenii și Românii: Oparalelă istorică, de N. Iorga —,40

Știri nouă din Dacia Malvensis, de Vasile Pârvan 1 —

Privilegiul lui Mohamed al II-lea pentru Pera (1-iu Iunie 1453), de N. Iorga —,50

Castrul dela Poiana și drumul roman prin Moldova de jos, de Vasile Pârvan 1 —

Ostași dela Prut cu un nou act dela Alexandru cel Bun. — Răzeși româșcani, de N. Iorga —,40

Ceva despre Episcopul maramurășan Iosif Stoica. — Câteva fragmente de vechi Cazanii românești, de N. Iorga —,50

Istoria Evreilor în țerile noastre, de N. Iorga —,40

Vasile Lupu ca următor al Impăraților de răsărit în tutelarea patriarhiei de Constantinopole și a Bisericii ortodoxe, de N. Iorga —,40

Clopotul dăruit de Caragheorghe, întemeietorul Serbiei, bisericii satului Topola (1811), de N. Iorga —,20

Cetatea Ulmetum, II 1. Descoperirile campaniei a doua și a treia de săpături din anii 1912 și 1913, de Vasile Pârvan 3 —

Cetatea Ulmetum, II 2. Descoperirile campaniei a doua și a treia de săpături din anii 1912 și 1913, de Vasile Pârvan 2 —

Dela Cetatea Tropaeum-Adamclisi: Basilica-cisternă. Studiu arheologic, de G. Murnu 1 —

COMEMORAREA LUI TUDOR VLADIMIRESCU

CUVÂNTARE

de

N. IORGA

Membru al Academiei Române.

Sedința dela 5 Iunie 1921.

I.

Mișcarea lui Tudor Vladimirescu, o revoluție pentru epoca noastră — și de fapt a fost o revoluție, o puternică și îndrăznească revoluție, care nu și-a ajuns scopul din urmă și care, deci, n'a putut da *măsura ei* — n'a fost socotită așa de contemporani.

Dacă Zilot Românul are accente asemănătoare cu acelea din proclamațiile lui Tudor — aparținând el însuși, cronicarul anonim, aceleiași clase —, toți povestitorii episodului scurt de inițiativă și organizare țărănească nu vădesc pentru Tudor nici o înțelegere adevărată, nici o simpatie caldă. Dârzeanu, reproducând actele oficiale, la o epocă mai târzie, prezintă întreaga tulburare ca o nenorocire pentru țară: nimic n'o motivează, și ea însăși nu pregătește nimic. Chiriac Popescu, cetitor de gazete apusene, pune în chip naiv și pretențios problema politică pe care se trudește să o rezolve după sistemul, obișnuit la Grecii vechi și noi, de întrebări și răspunsuri. Cioranu, care se înfățișează ca un colaborator, ca adiutantul lui Tudor — de și unul care a intrat după actul de trădare din Iunie 1821 în rândurile eteriștilor ucigași ai șefului său — nu lămurește începutul mișcării prin nici o concepție a șefului său: nici cu prilejul rândurilor îndurerate despre asasinatul politic din Târgoviște

nimic nu înalță persoanalitatea eroului, confundat aproape cu urmăritorii de planuri stăine și cu simplii căutători de aventuri.

Descrierile mai pe scurt, din acea vreme sau de mai târziu, nu sunt nici ele mai luminoase asupra sensului întreprinderii. Cutare anonim (1) afirmă că Tudor s'a ridicat, cu «pandurime și oameni du prin sate, câți era' necăjiți și asupriți de slujbași domnești, învitându-i să se scoale cu mic cu mare asupra boierilor țerii, să-i piarză și să li iea veniturile, pricinuind că dintr'înșii li se trage să-răcia și ticăloșia». Să căutăm priceperea, care lipsește aici, la ceilalți: la Fotinò, la Filimon, reprezentând cauza, devenită protivnică, a Grecilor, cari au suprimat din calea lor pe Tudor?

Bătrânul boier moldovean Alecu Beldiman, care vedeă, ce e drept, lucrurile de departe, n'are în poemul său *Jalnica Tragodie*, al cărui titlu desperat arată el însuși supt ce raport singur, al suferințelor legate de orice prefacere violentă. priviă el toate, și pornirea Grecilor și aceia a țeranilor, n'are, zic, decât cuvinte de spaimă și de despreț și față de actul Oltenilor. În nici o notiță contemporană, din acelea care pe foi de cărți ne lămuresc spontan, naiv și sincer asupra faptelor, mari și mici, ale istoriei noastre, n'am putea culege cea mai mică bănuială de înțelegere și de simpatie. Apoi tăcerea se lasă asupra faptei conducătorului țeranilor dela 1821. Nu supt regimul Regulamentului Organic, de sigur, se putea slăvi fapta lui îndrăzneată.

Numai târziu de tot, când revoluționarii dela 1848 fură aduși să-și caute părinții, o altă concepție prinde a străbate. Ioan Brătianu va spune că, de ar fi trăit atunci, ar fi alergat, deși fiu de boier, supt steagurile «Domnului Tudor». După Unirea Principatelor numai — ceia ce înseamnă victoria deplină a generației aceleia — Tudor își face intrarea cu cinste în expunerea istorică, a neamului său. În opera lui, însemnată ca o sistematizare chibzuită a întregii istorii naționale, din toate provinciile, Ardeleanul August Treboniu Laurian, care fusese și el factor revoluționar în Ținutul său la această dată de 1848, arată ca scop al mișcării, pe care n'o califică de revoluție: „curățirea țerii de Fanarioți“ și «restaurarea drepturilor celor vechi de a-și alege domn român». Astfel Tudor, a cărui moarte, de hangerul unor ticăloși cari, după mărturia formală a lui Dârzeanu, îl chinură pentru a-i smulge măr-

(1) *Revista pentru istorie, și filologie*, II, p. 384. Va fi reprodus, ca și celelalte izvoare, în *Izvoare narative privitoare la mișcarea lui Tudor Vladimirescu*.

turisirii despre închipuitele-i averi ascunse, e prezentată cu duioşie, devine un «erou român».

Supt noua Domnie a lui Carol I-iu un curent de răsturnare se produse, în timpurile cele mai grele pentru dinastia dela 1866. Societatea «Românismul», condusă de B. P. Hasdeu, o reprezintă supt raportul intelectual. Un discurs răsunător al acestuia pomeni jumătate de veac dela ridicarea în arme a pandurilor. Şi, supt influenţa acestei agitaţii, care ţintia, se pare, la o nouă Domnie indigenă, un om dela 1848, Aricescu, autor de versuri mediocre şi de povestiri care n'au mai multă valoare, îşi dădea toate silinţile pentru a strânge, pe lângă informaţia descrierilor făcute de martorii faptelor şi tipărite tot de oamenii revoluţiei mai nouă, un Rosetti, un Boliac, ştiri orale, dela luptătorii din preajma lui Tudor, pentru a-şi alcătui acea «Istorie a Revoluţiei dela 1821», care, cu paginile ei de adevăr documentar, cu legendele ei expresive şi cu cele caricaturale, cu portretul romantic al domnescului Sluger, serveşte şi astăzi ca izvor de căpetenie — împreună cu textele adunate într'un al doilea volum, pentru istoria acelor fapte extraordinare.

II.

Astfel s'a stabilit o teorie cu privire la Tudor şi mişcarea lui: e o protestare naţională contra fanariotismului anti-naţional, se zicea până la A. D. Xenopol; e o ridicare, spuneă profesorul meu, împotriva nedreptăţii sociale, din care, totuşi, motivul naţional, amestecat neconţinut cu celălalt, nu lipsia. Am zice: o încercare hotărâtă, pe care numai anume contingente au împiedicat-o, de a distruge întregul sistem fanariotic, care e turcesc pe cât şi grecesc şi care reprezintă o anumită fază din fireasca dezvoltare a legăturilor noastre silnice cu Imperiul otoman. Căci Domnia dela Constantinopol, fără nici-o consultare şi învoire a ţerii, imixtiunea în toate domniile a unor străini, cari, de şi foarte dispuşi a se naţionaliza în schimbul zestrilor bogate şi situaţiilor înalte, rămineau străini, împănarea administraţiei inferioare cu tot felul de agenţi hrăpitori, ai lăcomiei lor proprii sau a stăpânilor lor, venalitatea şi corupţia care decurg, oricare ar fi bunele intenţii ale stăpânitorilor, din acest regim, în sfârşit încercarea ambiţioasă, care se observă bine în ultima fază a acestui capitol istoric, de a înlocui cultura şi limba românească prin cultură şi limbă grecească, cu o tendinţă naţională, vădită, de a reconstitui şi peste noi Imperiul bizantin al elenismului, acestea

427-263

toate constituie un sistem, în care toate elementele se țin indisolubil. A lovi în abuzurile administrative aceasta înseamnă a atinge boierimea întreagă, cea străină ca și cea de țară, ale căror interese erau împletite de trista stare de lucruri pe care, cu durere și muștrare de cuget, o descriu frații Golești, membri ai acestei aristocrații leneșe și lacome, îngâmfate și incapabile, dar în care totuși vorbeau străbunii luptători cari apăraseră neatârănarea și cinstea țării lor. Dela cel din urmă zăbet strângător de dăjdi până la Domnul din Scaun, eră un lanț neîntrerupt de complicități care trebuia să strângă pe toți actorii dramei politico-sociale pentru apărarea unor privilegii mănoase, fără care nu credeau că ar putea trăi. Oameni ca Nicolachi Văcărescu, ca Banul Brâncoveanu, ca Mitropolitul Dionisie Lupu se simțeau solidari cu cel mai nemernic aventurier adus aici de speranța îmbogățirii și înaintării, când eră vorba de a se apăra un regim în care toate se legau împreună într'un chip inextricabil.

Încercările lui Tudor de a despărți pe unii de alții, de a întrebuița pe boerii rămași în București pentru că n'apucaseră a fugi peste munți sau pentru că nu voiau să se compromită în ochii Turcilor, de a căror întoarcere erau cu desăvârșire siguri, silințele lui de a clădi un regim nou pe o tovarășie democratică, am zice, cu protipendada onestă și patriotică, trebuiau să rămâie zadarnice, aducând numai peirea lui proprie, nelipsită. Căci asociația eră așa de veche, așa de puternică, așa de durabilă, atât de mult deveniseră instinctive mișcările convergente ale membrilor ei, născuți și creșcuți în acest sistem, încât adeziunile nu puteau fi decât aparente și colaborările decât ipocrite. O asemenea societate nu se regenerează decât prin opera înceată a culturii, lucrând asupra unei generații nouă, și fiul țăranilor din Vlădimiri, plin de durerile seculare ale clasei sale, nu aveă, fără îndoială, calitățile unui cărturar răbdător.

Ținându-se samă deci de faptul că despărțirea între social și politic, între național și social chiar, este numai încă unul din mijloacele pe care le întrebuițează știința metodică pentru a studia mai bine lucruri care formează în realitate o indisolubilă unitate, că deci politică fără baza socială corespunzătoare nu se poate precum orice schimbare socială își produce firească urmare în aspectul însuși al vieții politice, că, pe de altă parte, revendicațiile unui popor apăsător nu se pot ridica într'o formă superioară protestărilor scrise sau cântate decât prin energia aceleia din clasele lui care suferă mai

mult de pe urma organizației existente, se poate admite și astăzi această *teorie*.

Ceiace nu se poate admite însă este să se confunde în tendințele ei, clar rostite, acțiunea lui Tudor cu aceea a tinerilor din 1848, ca și cu toate pornirile de transformare, data aceasta pe căi legale, care au adus regimul de astăzi, ale cărui defecte, venite din lipsa interesării la dânsul a claselor adânci ale națiunii și deci a mulțămirii asigurătoare pentru viitor, care se poate desface, cum a spus-o de mult un Moștenitor de Tron, care e azi Regele României unite, numai din această împărțășire de putere și de fericire, sunt astăzi evidente pentru oricine.

III.

În adevăr, revoluția dela 1821, cu comandirul ei fără generalisim, cu Domnul ei neîncoronat, n'a însemnat ca aceia ce a dat pe urmă filantropia idealistilor hrăniți la școala ideilor generoase din Apus, reforme pentru țerani, fie ele cât de binefăcătoare, fiind pornite de la intențiile cele mai nobile, ci guvernarea țerii prin țerani.

Cercetarea pe scurt, ca pentru un prilej comemorativ, a actelor pornite dela Tudor însuși — și știm astăzi că, afară de unul singur sau de un adaos datorit condeiului satiric al lui Ilarion, episcopul de Argeș, care doriă să lovească în rivalul său, Mitropolitul, ele nu sunt datorite unui condeiu străin —, ca și, pe de altă parte, comparația lor atentă cu actele revoluției sârbești a lui Caragheorghe, de care s'a inspirat în ridicarea de steaguri ca și în toată desvoltarea acțiunii lui, e de natură a ridica orice îndoială.

Când Sârbii s'au răscultat, în 1804, contra Turcilor, ei n'au pornit dela o idee, ci dela o intolerabilă suferință, nu cu un șef, ci cu un număr de pibegi amenințați să fie jertfiți de Turci. E adevărat că acești Turci, dahii, Ienicerii din cetăți, erau, în același timp, șefii politici și comandantii militari ai țerii robite lor și proprietari, împreună cu spahiii, ai pământului național. Elementul social se confundă astfel, în nemulțumirea ajunsă la paroxism, cu elementul național și chiar — ceia ce nu putea fi cazul la noi — cu elementul religios.

Înainte de alegerea lui Caragheorghe ca «velichi vojđ» nu se întâmpină nici o proclamație, și n'avem vre una nici după această unificare și ierarhizare relativă a revoltei contra abuzurilor. Sârbii se ofereau — publicația recentă a d-lui Gopcević (*Russland und*

Serbien, 1804-1915, Munchen 1916) a dovedit-o și Austriacilor, și Rușilor, și Francezilor. Totuși până la proclamarea, în anumite condiții, a unui Suveran nou, de lege creștină, ei înțelegeau a se conduce, deși numai în acțiunea lor militară, de către «Adunarea Poporului», al cărui simplu delegat era comandantul suprem.

La Tudor, vechiu ofițer rus, care luptase în Serbia și cunoștea perfect lucrurile de acolo, la dânsul, boierimea din Oltenia, unde cnejii sârbi, Haiduc-Velico din Craina și alții, aveau legături de familie și de afaceri — corespondența chiar a begilor turci din Cladova făcându-se în românește —, exemplul sârbesc a fost hotăritor. Fără dînsul e sigur că el n'ar fi apucat în mână steagul revoluționar. Dar Slugerul gorjean fusese adesea, pentru rosturi de negoț, în Ardeal, el petrecuse multe luni de zile la Viena pentru un proces al familiei Glogoveanu, în casa căreia crescuse, el cetia zia-rele grecești, și germane chiar, din Capitala Austriei, el avea legături vechi cu promotorii Eteriei și discutasese cu atâția boieri și clerici luminați chestiile la ordinea zilei. Acești boieri și clerici însă scriseseră, cu Mitropolitul în frunte, la 1807, «scrisori către Napoleonul Franței ca să-i iea supt oblăduirea lor, fiind pravoslavnici ca și ei» (1). La plecarea lui Caragea chiar, în 1817, Vornicul Filipescu, care fusese ales de «sfatul luminatelor fețe boierești, mari și mici, ca și de toți staroștii isnafurilor și târgoveților», «ca staroste și vechil al lor în nevoi», se luptă, într'o adunare secretă, contra ideii unei răscoale contra Turcilor. «Gânditu-m'am și socotit», spune el, «că e bine, în numele tuturor din viță românească, fie boier ori târgoveț, să spun că nu mă unesc cu vorba de a ridica norodul în contra Sultanului». La capătul discuției, «boierii greci se băteau cu pumnul în piet și tremurau» (2). Și, când cutare popă de sat, fost însă ostaș contra Turcilor lui Pasvantoglu, e adus la Mitropolie ca vinovat de agitații contra Grecilor cari porniseră răscoala, el spune, împotriva îndemnurilor tainice ale Patriarhului însuși: «Preasfinte stăpâne! Preasfințitul Patriarh este Grec, iară noi suntem Români și trebuie să lucrăm pentru noi: că țara noastră nu e roaba Grecilor și Bulgarilor și Rușilor și Nemților», și în jurul lui el aude, în murmur discret: «bravo, bravo, popo Ilie» (3).

Deci, când ia hotărîrea cea mare, Tudor reprezintă un pas mai departe în concepția politică a libertăților naționale și po-

(1) *Revista istorică*, III, p. 2.

(2) *Ibid.*, pp. 3-4.

pulare în părțile acestea răsăritene. El se sprijină pe «pravile», care nu sunt legile, ci dreptul natural, așa cum l-a definit Rousseau, pentru a spune că e nevoie să se ridice «frații locuitori ai acestei țeri» contra «balaurilor» sugători de sânge, cari sunt, «precum îi cunoașteți prea bine, Grecii și boierii noștri, atât partea bisericească» — aci suflă nemulțămîntul Ilarion —, «cât și politicească»: doar dacă dintre ei e nevoie a se «alege pe cei buni boieri ai noștri». El învoacă dreptul bisericesc însuși căci, Dumnezeu fiind bun, nu poate fi decât alături de cei cari luptă, în numele lui, ca să distrugă răul.

Ca mijloc de luptă, «adunările pentru binele obștii și pentru folosul țerii», — Adunările Naționale ale țeranilor. Ele vor administra și numi, fără să rupă legătura cu Sultanul, «locuitorul lui Dumnezeu» pe pământ, dar, în ce privește proprietatea, fără «a se întinde măcar până la un bob». Arzul către Poartă e îndreptat în numele a «tot poporul Țerii-Românești», care se ridică împotriva «tiranilor», Greci și Români, pe cari nu-i poate suferi mai departe, fiind «tâlhari și despoitori», și cere restabilirea «vechilor drepturi ale țerii». În proclamația dela Cotroceni e vorba iarăși de boierii cari «și-au părăsit cu totul cînstita și sfînta lor datorie de a păzi dreptul neamului și al țerii lor», unindu-se cu străinii veniți la procopseală; e vorba de a «scoate neamul și țara la lumina adevăratelor ei drepturi», pe care, din nedestoinicia și răutatea clasei conducătoare, e adus a le reprezenta și apăra «poporul a celor cinci județe de peste Olt», ridicat «la o strigare a țerii». La București, concentrându-se trupele țărănești, „are să se facă adunarea poporului din toate județele țerii“, și ea va aștepta cercetarea făcută în numele Porții, pentru «întoarcerea drepturilor noastre» «Isnafurile», breslele — cu care tratase odinioară Filipescu — sun chemate a-și trimite delegații pentru complectarea adunării.

«Mulți boieri patrioți», avînd «aceleași simțiri pentru fericirea țerii», se adaugă dela sine acestei Adunări, cum o va spune Tudor peste câteva zile. El însuși e numai «supus către tot norodul Țerii-Românești», după «datoria sîngelui și a nașterii sale», și nu voiește, declară el în altă proclamație, decât «împreunarea glasului nostru într'una», gata fiind a-și vărsa sângele pentru izbîndirea «drepturilor» tradiționale. Își zice, în momentul când eră mai puternic, numai: «Teodor» sau și «Slugerul». Cât despre ostașii lui, ei «sunt

(3) *Ibid.*, p. 5.

hotărâți numai pentru dobândirea drepturilor țerii lor, iar nu pentru în parte-li folos, nepuind nici în gându-ni vre un folos, al vericăruia dintre noi decât numai pentru binele țerii noastre, ce este de obște pentru noi toți și pentru copiii noștri».

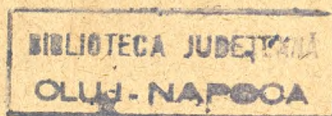
Alt act public n'a mai plecat dela dânsul: în aceste patru proclamații se cuprinde toată cugetarea lui politică.

IV.

El eră astfel în cea mai veche și cea mai bună tradiție a țerii și a neamului său. Din străvechile timpuri când din toată ordinea politică romană rămăsese numai atâta lucru: ideia necesității Imperiului și a Împăratului și cărmuirea poporului prin sine însuși în umbra autorității și ocrotirii lui, aceasta e concepția politică a neamului nostru. O găsim în tulburările vlahe din Balcani, creatoare de Imperii pastorale pe la 1200, în vechile adunări de alegere ale Domnilor cari pe urmă au tras toată puterea la dânsii; o găsim în strângerea poporului, ca în Moldova lui Alexandru Iliaș, pentru a lua sama Domnului celui rău și a pedepsi pe boierii ce-l îndeamnă în acea direcție; o găsim în Adunarea pentru izgonirea Grecilor din Muntenia lui Leon-Vodă, și tot așa în pornirile mulțimilor de dincolo și de dincoace de Milcov în veacul al XVIII-lea, când «norodul, ne mai putând suferi, se strângea la Mitropolie și, trăgând clopotele, se scula cu împotrivire, strigând». Așa făceau și Ardelenii când din mijlocul tumultului popular impuneau cererile lor în numele «tuturor Românilor, mari și mici», sau când, la 1848, într'o Adunare țărănească proclamau existența lor ca nație deosebită cu același drepturi ca ale privilegiaților.

Acest caracter al revoluției lui Tudor l-au înțeles mulțimile în numele cărora vorbiă el. «Popa Ilie», cel cu declarațiile inimoase înaintea Mitropolitului, scrie cu prilejul morții aceluia care «domnise» fără cucă și fără topuz, cu singură sabia libertății românești și populare la coapsă: «Cu durere de inimă am auzit și am plâns când l-au vândut pe Tudor doi căpitani ai săi, de l-au tăiat noaptea. Și am mers cu părintele Ilarion la mănăstire, de am făcut slujbă pentru odihna sufletului. Și plângea lumea, și părintele Ilarion se bătea cu pumnii în piept și da crucea la norod de se 'nchină. Și multă jale pe noi toți.»

Necesitatea acestei baze de libertate țărănească, economică, socială și politică, pentru dezvoltarea Statului român și întărirea nației înconjurate de dușmani n'au înțeles-o în o sută de ani, trei, patru generații. Dacă am înțelege-o noi măcar astăzi, pe deplin! Ar fi singura comemorare de care s'ar bucura sufletul aceluia care în Iunie 1821 a pierit de mâna tâlharilor pentru răscumpărarea unor păcate pe care nu le făcuse clasa lui și pentru izbândirea unor drepturi care erau și sunt ale Românilor de toate treptele.

73779/82

10

Analele Academiei Române.

L. B.

Două inscripții nouă găsite la Mănăstirea Bistrița (Neamț), de <i>N. Iorga</i>	—,20
Muntele Athos în legătură cu țerile noastre, de <i>N. Iorga</i>	1.—
Din influențele politice europene asupra Istoriei noastre (Moise Vodă, 1529 Martie—1530 August), de <i>I. Ursu</i>	—,20
Steagul lui Mihnea Vodă Radul în muzeul istoric din Belgrad, de <i>N. Iorga</i>	—,50
Explorațiuni austriace pe Dunăre la sfârșitul veacului al XVIII-lea, de <i>N. Docan</i>	
Contribuții documentare la Istoria Olteniei în veacul al XIX-lea, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Nifon II, Patriarhul Constantinopolului, de <i>Diaconul Dr. Nic. M. Popescu</i>	—,30
Renegați în trecutul țărilor noastre și al neamului românesc, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Sedința Academiei Române dela 1 Maiu 1914, de <i>D. A. Sturdza</i>	—,60
Fundațiuni religioase ale Domnilor Români în Orient, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Fundațiunile Domnilor Români în Epir, de <i>N. Iorga</i>	—,30
Un act românesc privitor la începătorul culturii bulgare Dr. Veron, de <i>N. Iorga</i>	—,20
O hartă a Țerii-Românești din c. 1780 și un geograf dobrogean, de <i>N. Iorga</i>	—,50
Nouă documente basarabene, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Situațiunea internațională a Principatului Țerii-Românești în vremea lui Șerban Cantacuzino (1678—1688), de <i>Ioan Radonić</i>	—,30
Correspondența Domnilor și Boierilor români cu Metternich și cu Gentz între anii 1812—1828, de <i>Ioan C. Filitti</i>	—,50
Stălpul lui Mihail Racoviță Vv, în Bucovina, de <i>Teodor V. Stefanelli</i>	—,50
Veneția în Marea Neagră, I: Dobrotici, de <i>N. Iorga</i>	—,40
Veneția în Marea Neagră, II: Legături cu Turcii și cu creștinii din Balcani dela lupta dela Cosovo până la cea dela Nicopole (1389—96), de <i>N. Iorga</i>	—,50
Tom. XXXVII. — Desbaterile Academiei în 1914—1915	5.—
XXXVII. — <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	15.—
Veneția în Marea Neagră. III: Originea legăturilor cu Ștefan cel Mare și mediul politic al dezvoltării lor, de <i>N. Iorga</i>	—,80
Pilda bunilor Domni din trecut față de școala românească, de <i>N. Iorga</i>	1,50
Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu, de <i>N. Iorga</i>	1,50
Activitatea culturală a lui Constantin Vodă Brâncoveanu și scopurile Academiei Române, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Opera de istoric a Regelui Carol, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Neamul Agarici. — Răzeși fălcieni și vasluei, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Imperialismul austriac și cel rus în dezvoltare paralelă, de <i>N. Iorga</i>	—,30
Din legăturile noastre cu Sărbii, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Privilegiile șangailor dela Târgu-Ocna, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Cetatea Ulmetum. III. Descoperirile ultimei campanii de săpături din vara anului 1914, de <i>Vasile Pârvan</i>	2.—
Câteva știri despre comerțul nostru în veacurile al XVII-lea și XVIII-lea, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Dreptul la viață al statelor mici, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Un dascăl uitat: Grigore Pleșoianu, de <i>N. Bănescu</i>	1.—
Dardanelele (Amintiri istorice), de <i>N. Iorga</i>	—,30
Zidul cetății Tomi, de <i>Vasile Pârvan</i>	1.—
Câteva lămuriri nouă cu privire la istoria Românilor, de <i>N. Iorga</i>	—,30
Vechimea rumâniciei în Țara-Românească și legătura lui Mihai Viteazul, de <i>C. Giurescu</i>	—,70
Faze sufletești și cărți reprezentative la Români cu specială privire la legăturile «Alexandriei» cu Mihail Viteazul, de <i>N. Iorga</i>	2.—
Contribuțiuni la Istoria Românilor ardeleni, 1780—1792, cu 84 acte și documente inedite, culese din arhivele din Viena, Budapesta, Sibiu și Brașov, de <i>Dr. Ioan Lupas</i>	2—
Emigrările de peste munți, de <i>I. Nistor</i>	—,50
Episcopul Vasile Moga și profesorul Gheorghe Lazăr, de <i>Dr. Ioan Lupas</i>	—,60

Analele Academiei Române.

	L. B.
Tom. XXXVIII.—Desbaterile Academiei în 1915—1916	6.—
» XXXVIII.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i>	12.—
Câteva știri nouă relative la legăturile noastre cu biserica constantinopolitană în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Impozitele în funcțiune economică și politică socială, de <i>G. N. Leon</i>	—,20
În legătură cu Biblia dela 1688 și Biblia dela 1667 a lui Nicolae Milescu, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Monete vechi românești inedite sau puțin cunoscute, de <i>Const. Moisil</i>	—,50
Carpajii în luptele dintre Români și Unguri, de <i>N. Iorga</i>	—,30
Sârbi, Bulgari și Români în Peninsula Balcanică în evul mediu, de <i>N. Iorga</i>	—,30
România față de capitulațiile Turciei, de <i>Ioan C. Filitti</i>	—,60
Despre rumâni, de <i>C. Giurescu</i>	—,60
Documente privitoare la Episcopia din Maramurăș, de <i>Preotul Dr. Alexandru Czeple</i>	1,20
Amănunte din istoria noastră în veacul al XIX-lea, de <i>N. Iorga</i>	—,70
Iordache Olimpiotul, vânzătorul lui Tudor Vladimirescu, de <i>N. Iorga</i>	—,50
Două contribuții la istoria bisericească a Românilor, de <i>N. Iorga</i>	—,30
Cetatea Giurgiu. Originile și trecutul ei, de <i>N. A. Constantinescu</i>	1.—
Contribuțiunea numismatică la istoria antică a României transdunărene, de <i>M. C. Stuzu</i>	—,50
Histria. IV. Inscriptii găsite în 1814—1915, de <i>Vasile Pârvan</i>	3.—
Legăturile românilor cu Rușii apusenți și cu teritoriul zis «ucrainian», de <i>N. Iorga</i>	—,60
Ceva mai mult despre viața noastră culturală și literară în secolul al XVIII-lea, de <i>N. Iorga</i>	—,40
Correspondența consulilor englezi din Principate. 1828—1836, de <i>Ioan C. Filitti</i>	—,80
Originea și sensul direcțiilor politice în trecutul țărilor noastre, de <i>N. Iorga</i>	—,20
» XXXIX.—Desbaterile Academiei în 1916—1919	40,—
» XXXIX.— <i>Memoriile Secțiunii Istorice</i> (Sub presă).	
Alte note despre cultura și viața socială românească sub vechiul regim, de <i>N. Iorga</i>	—,30
Un reprezentant al Elenismului în Moldova sub vechiul regim: Constantin Evnomie, cu note asupra familiei Hurmuzaki, de <i>N. Iorga</i>	—,20
Gerusia din Callatis, de <i>V. Pârvan</i> — cu o stampă —	3.—
Din relațiile Franco-Române: Un scriitor francez despre Români și un scriitor Român în Franța: Elias Régnauld și Grigore Gănescu, de <i>N. Iorga</i>	2.—
» XL.—Desbaterile Academiei în 1919—1920	20.—
» XLI.—Desbaterile Academiei în 1920—1921 (Sub presă).	